

ΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ Ε. GLUCK

Ο ΠΟΝΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Η Βέρθα έρριξε μια ώργισμένη ματιά στη μητέρα της κ' είπε μ' αυθάδεια:

— Μά επί τέλους, θά μου πής μια πιο εύλογο δικαιολογία της άρνήσεώς σου; Λες ότι είμαι πολύ νέα για να παντρευτώ. Είμαι πάνω από δεκαοχτώ χρονών και φαίνομαι τουλάχιστον είκοσι. Έχω σιδερένια υγεία. Λοιπόν: Όμολογείς ότι ο κ. Λαθερντόν είναι ήθικος άνθρωπος. Κατάγεται από μια έντιμη οικογένεια. Κατέχει μια ζηλευτή θέση. Μ' αγαπάει και τον αγαπώ. Λοιπόν;

Πελύ ήσυχη μ' όλα ταύτα ή κ. Μεράν απάντησε:

— Σημείωσε, σέ παρακαλώ, ότι δεν είπα όχι. Είπα απλώς ότι δεν μ' αρέσει ένας γάμος γρήγορος, βιαστικός.

— Γιατί να περιμένουμε; Ο Έρρίκος κι' εγώ είμαστε βέβαιοι για τα αισθήματά μας. Κάθε μέρα αναμονής είναι χαμένη ευτυχία.

Μια μεγάλη λύπη πέρασε από τα μάτια της μητέρας.

— Είσαι δυστυχής μαζί μου;

— Όχι... έως τώρα, αλλά άσφαλώς θά γίνω αν επιμένης...

— Έ! λοιπόν θά γίνης... επί ένα χρόνο.

— Η Βέρθα αναπήδησε ωχρή από θυμό.

— Ένα χρόνο; Γιατί; Γιατί ένα χρόνο;

— Διότι, απάντησε άργά-άργά ή κ. Μεράν, είναι το διάστημα που κρίνω αναγκαίο για να μπορέσετε να καταλάβετε σ' κι' ο κ. Λαθερντόν αν είσαστε φτιαγμένοι ο ένας για τον άλλο.

— Είμαι τρελλή να ζητάω να σέ πείσω! φώναξε θυμωμένη ή δεσποινίς Μεράν. Δεν με καταλαβαίνεις και ποτέ δεν θά με καταλάβεις...

— Αυτό δέ σημαίνει;

— Αυτό σημαίνει, φώναξε ή Βέρθα με έχθρα, ότι ποτέ σου δεν γνώρισε τί είναι αγάπη. Μου απαγορεύεις να παντρευτώ δεκαοχτώ χρονών; Άλλά σ' αυτή την ηλικία παντρεύτηκες. Μόνο που ο γάμος σου τελείωσε σ' λίγες μέρες...

— Ηρθε ή σειρά της κ. Μεράν να ωχριάσει τώρα. Τό ώραίο της πρόσωπο γιόμισε από μια μεγάλη λύπη. Έπί λίγα δευτερόλεπτα κύτταξε από πάνω ως κάτω την θυμωμένη κόρη της, που την είχε βρίσει, έπειτα πιέζοντας τη συγκίνησέ της και ύψωνοντας τό κεφάλι της, σαν για να βεβαιώσει ότι δεν την πείραξε ή προσβολή, είπε με ύφος πολύ γλυκό:

— Γελίεσαι, μικρή μου Βέρθα. Δεν χρειάστηκαν μερικές μέρες για να τελειώσει ο γάμος μου. Μια ώρα μου έφτασε... ναι, μόλις μια ώρα... για ν' άρνηθώ τό πιο γλυκό όνειρο, που έχει ποτέ σχεδιάσει μια κόρη.

Συγκινημένη ή Βέρθα άνοιξε τα μεγάλα μάτια της και ψιθύρισε μερικές λέξεις συγγνώμης. Η μητέρα της όμως δεν της έδωσε καιρό να εκφράσει την λύπη της.

— Άκουσε, της είπε.

Και άφοϋ την έβαλε να καθήσει δίπλα της, άρχισε να διηγείται:

— Ήμουν στην ηλικία σου, όταν έν άγνοία των γονέων μου είχα συνδεθί με τον κ. Γεράρδον Ντόρκ, που τον είχα συναντήσει σ' ένα φιλι-

κό σπίτι και τον όποιο άπ' την πρώτη στιγμή τον αγάπησα τρελλά. Έπειδή όμως έγώ ήμουν πλούσια κι' αυτός δεν κατείχε παρά μια μικρή θέση, άμέσως έννόησα ότι για να τον παντρευτώ θά έπρεπε να υπερπηδήσω πολλά έμπόδια. Είχα λάθος. Ο πατέρας μου — ένας άντρας καλός, εύαίσθητος και λίγο ρωμαντικός — δεν έφερε καμμία αντίρρηση και ώρισε μάλιστα μόνος του την ήμέρα των έπισήμων άρραθώνων μου. Έπειτα από λίγες μέρες μια μεγάλη δυστυχία μας χτύπησε. Ο πατέρας που ήταν διευθυντής ενός μεγάλου έργοστασίου, βρέθηκε ξαφνικά στις παραμονές χρεωκοπίας και μέσ' στην άπελπισία του δεν έβλεπε άλλη διέξοδο παρά την αυτοκτονία.

Μου φαίνεται πως βλέπω ακόμα τη μητέρα μου να πετάη, τρέμοντας, στη λίμνη του κήπου ένα ρεβόλβερ που του είχε πάρει άπ' τα χέρια. Τότε φάνηκε ένας σωτήρ: ο κ. Μεράν. Ήταν είκοσιτρία χρόνια μεγαλύτερός μου. Δεν είχε καμμία όμορφιά. Ήταν όμως πάρα πολύ καλός και πάρα πολύ πλούσιος. Ζήτησε τό χέρι μου. Για να σώσω τους δικούς μου άπ' την καταστροφή δέχθηκα σχεδόν χωρίς δισταγμό... Η καρδιά μου όμως κουρελιάστηκε.

Αν και ο πατέρας σου έχη πεθάνει πρό έξη χρόνων, θά θυμάσαι άρκετα καλά τί ήταν ή ένωσίς μας. Δεν ήταν διόλου εύτυχής. Ο σύζυγός μου ήξερε υπό ποιές συνθήκες τον είχα πάρει και υπέφερε πολύ έπειδή δεν μπορούσε ν' αγαπηθί. Γιατί ήμουν άλως διόλου άνίκανη να τον ένθαρρύνω μ' ένα ψέμα. Δεν αισθανόμουν γι' αυτόν παρά μια εύγνωμοσύνη, κι' όταν σκεπτόμουνα τη ζωή που πέρανα μαζί του, εύρισκα ότι δεν του χρωστούσα πειρά τί-

ποτε. Έφόσον τηρούσα τους όρκους που του είχα δώσει, νόμιζα ότι είχα ξεφλήσει μαζί του.

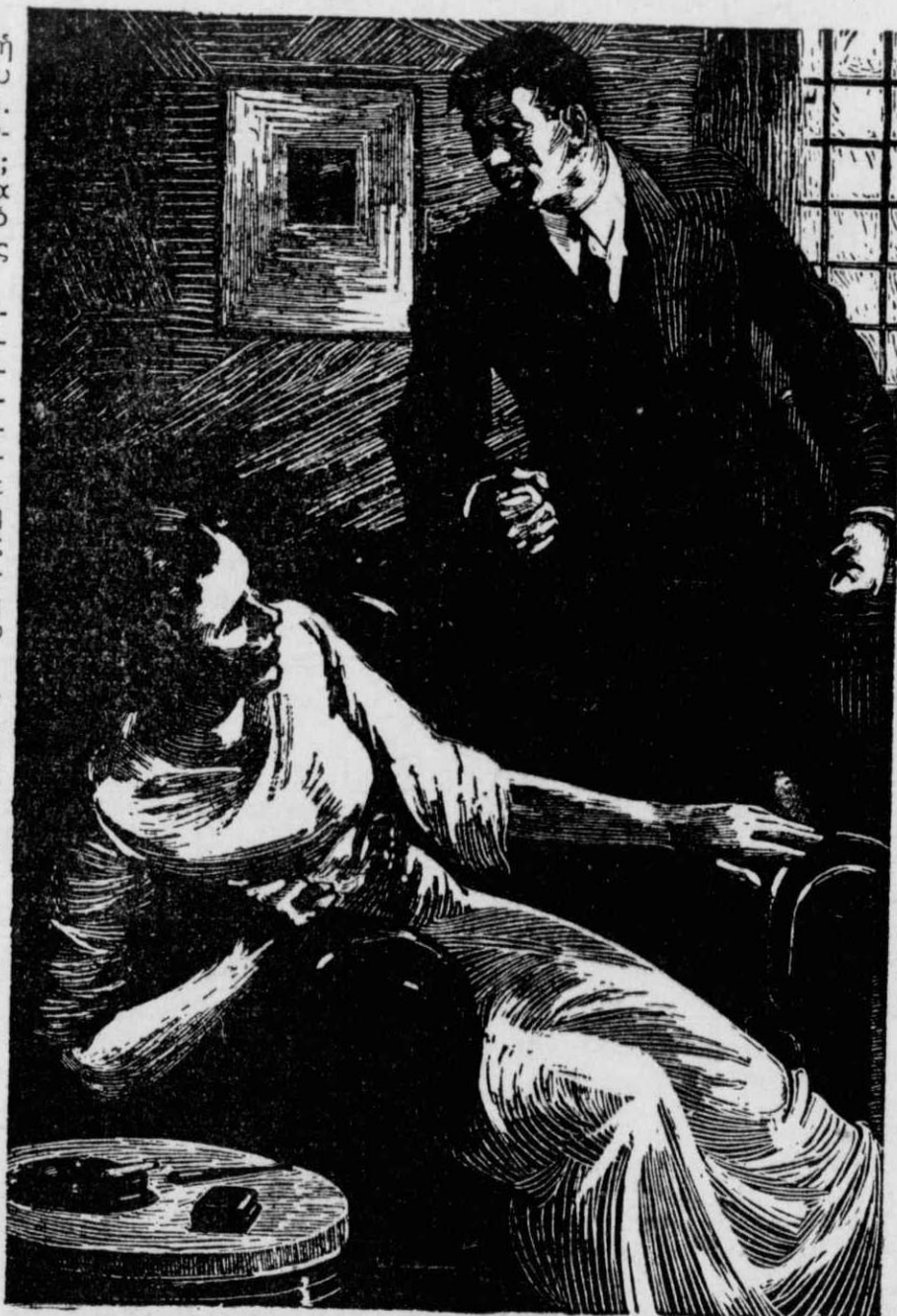
Τί δυστυχισμένη ζωή που πέρασα!... Α! σέ βεβαιώνω ότι είναι σκληρό μαρτύριο να υποφέρει κανείς την αγάπη ενός όντος που δεν τό αγαπά, και μάλιστα όταν ή καρδιά είναι γεμάτη άπ' την εικόνα ενός άλλου.

Γιατί δεν είχα πάψει ν' αγαπώ τον κ. Ντόρκ, κι' αυτός επίσης εξακολουθούσε να με σκέπτεται. Δεν παντρευότανε μάλιστα, σαν κάποια προαίσθησις να του έλεγε να περιμένη.

Όταν πέθανε ο πατέρας σου, ο παληός μου μνηστήρ μου έγνωστοποίησε ότι τό αίσημά του δεν είχε διόλου αλλάξει. Και τό δικό μου τό ίδιο. Άρχισα λοιπόν να πιστεύω πάλι στην ευτυχία, όταν ένα άπροσδόκητο έμπόδιο μου παρουσιάστηκε. Ο Ντόρκ είχε καταληφθί από ένα μεγάλο μίσος εναντίον του Μεράν, που φαινομενικώς υπήρξε αντίζηλός του, από ένα μίσος άκατανίκητο που κατόπιν ξέσπασε σ' σένα. Μου δήλωσε ότι με κανένα τρόπο δεν σέ ήθελε σπíti μας. Έπρεπε να διαλέξω: αυτόν ή έσένα. Μούκανε μια τρομερή σκηνή. Και τότε... Διάλεξα άμέσως έσένα! Και για δεύτερη φορά ή καρδιά μου ράγισε...

— Μητέρα!

— Βέρθα, σ' που αγαπάς, καταλαβαίνεις την τρομερή λύπη, τό φοβερό κενό μιάς υπάρξεως χωρίς έρωτα. Έι (Συνέχεια στη σελίδα 55)

Μούκανε μια τρομερή σκηνή...

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΑΡΤΣΙΜΠΑΛΤ ΚΟΥΚ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 52)

τα ανοιχτή. Ἡ Ἀννα ἔτρεξε κοντά μας, κατάλαβε πως τὴν εἶχαμε πάθει κι' ἀρπιάζοντας τὸν Μπάκετ ἀπ' τὸ χέρι χάθηκε μαζί του μέσα στὰ σκοτεινά. Ἐγὼ τότε, τρίζοντας τὰ δόντια μου ἀπὸ τὴ λύσσα, ξαναγύρισα στὸ δωμάτιό μου κι' ἀκούμπησα στὸ παράθυρο γιὰ νὰ καπνίσω ἡσυχᾶ ἓνα τσιγάρο. Ὁ Μπάκετ δὲν εἶχε δίκιο, δὲν ἔπρεπε νὰ δολοφονήσουμε τὸ γέρο. Αὐτὲς ἡ δουλειὲς τελειώνουν ἄσχημα. Καὶ νὰ, μήπως ὕστερ' ἀπὸ λίγα χρόνια δὲν κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ δῆμιό, στὴν Ἀγγλία, ὁ Τζὼν Μπάκετ, γιὰ κάποια ἄσχημη δουλειὰ ποῦκανε;

Ἀς εἶνε... Ἀκουμποῦσα λοιπὸν στὸ παράθυρο καὶ κάπνιζα, ὅταν ξαφνικὰ ἄκουσα ἓνα ἀμάξι κ' εἶδα τὸν Ἀρτσιμπαλτ Κούκ νὰ κατεβαίνει ἀπ' αὐτὸ μπροστὰ στὴ βίλλα του! Σχεδὸν ἀμέσως, μόλις ὁ γέρος εἶδε ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα τῆς εἰσόδου, ἔβαλε τὶς φωνὲς κι' ἔστειλε τὸν ἀμαξῶ νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἀστυνομία.

Ἐγὼ θεώρησα καλὸ νὰ κλείσω τὸ παράθυρό μου καὶ νὰ πέσω στὸ κρεβάτι μου γιὰ νὰ κοιμηθῶ. Αὐτὴ ἡ παράξενη περιπέτεια μὲ εἶχε τρελλάνει. Ποιὸς ἦταν λοιπὸν μέσα στὴ βιβλιοθήκη; Ποιὸς μᾶς εἶχε τρομοκρατήσει μ' ἐκείνη τὴν γκρινιάρικη καὶ βραχνή φωνή του;

Τὴν ἄλλη μέρα, διαβάζοντας τὶς ἐφημερίδες, βρῆκα τὴν ἐξηγήσι τοῦ μυστηρίου. Ὅλες ἔγραφαν πὼς ἓνας παπαγάλος εἶχε τρομοκρατήσει τοὺς λωποδύτες ποὺ εἶχαν μπῆ στὴ βίλλα τοῦ Ἀρτσιμπαλτ Κούκ!...

Ὅλοι οἱ φίλοι τοῦ Φρέντ Τόμσον, μαζί μ' αὐτὸν, ἔσπασαν τώρα σ' ἓνα ἠχηρὸ γέλιο.

Ναί, συνέχισε ὁ λωποδύτης ποὺ εἶχε γίνῃ εἰσοδηματίας, ὁ γερο-Κούκ εἶχε ἀγοράσει ἓναν παπαγάλλο, τὸν καιρὸ ποὺ ἔλειπε ἡ Ἀννα, καὶ τοῦ εἶχε μάθει δυὸ-τρεῖς λέξεις.

Νὰ, λοιπὸν, πὼς, ὁ Μπάκετ κι' ἐγὼ, τὴν πάθαμε στὴ Μέλμπουρν καὶ χάσαμε μέσ' ἀπ' τὰ χέρια μας τόσο χρυσάφι. Μὰ πρέπει νὰ σᾶς πῶ πὼς ὁ Τζὼν Μπάκετ δὲν μοῦ ἔαναμίλησε ἀπὸ τότε, γιατί δὶχως ἑμένα, μαίνοντας νὰ δολοφονήσῃ τὸν φιλάργυρο, θὰ ἔστριβε τὸ λαιμὸ τοῦ παπαγάλου καὶ θὰ ἔκλειβε ὅλον ἐκεῖνο τὸν κρυμμένο θησαυρὸ τοῦ γέρου Κούκ!...

ΡΟΜΠΕΡ ΚΟΛΣΟΝ

Ο ΠΟΝΟΣ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 17)

τούτοις τέτοια ὑπῆρξε ἡ δική μου. Λοιπὸν δὲν θὰ εἶχα δίκιο ἂν ἤθελα νὰ σὲ κρατήσω ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο κοντά μου; Δὲν εἶνε ὅμως αὐτὴ ἡ αἰτία ποὺ μὲ ἔκανε νὰ σοῦ ὀρίσω μακροὺς ἀρραβῶνας, πάρα πολὺ μακροὺς κατὰ τὴ γνώμη σου. Εἶνε ἡ πείρα μου.

Εἶδα πάρα πολλοὺς γάμους ἀπὸ ἔρωτα γρήγορα ἀποφασισμένους, νὰ καταλήγουν σὲ διαζύγια. Πίστεψέ με, χρειάζονται μῆνες γιὰ νὰ μπορέσῃ κανεὶς νὰ διηθεσθῇ μὲς τὴν ψυχὴ του. Καὶ πάλι... καὶ πάλι συχνὰ γελιέται κανεὶς.

Ἡ κ. Μερὰν σταμάτησε. Ἡ Βέρθα, νικημένη, τῆς εἶχε πιάσει τὰ χέρια καὶ ἀνέκانه νὰ προφέρῃ μιὰ λέξι, ἔκλαιγε, ἔκλαιγε πικρά.

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΚΙ' ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ

(Συνέχεια έκ της σελίδος 26)

διὰ ποῦ ἐτυλίγοντο μὲ σάκκους σὲ στεφάνια θαρελιῶν κι' ἔμοιαζαν πὼς χορεύουν μὲ τὰ χέρια καὶ ἄλλοι πολλοὶ ποὺ ἔκαναν χρυσὲς δουλειὲς τὶς τρεῖς ἑβδομάδες τῆς Ἀποκρηῆς κι' ἐξαφανίζοντο μετὰ τὴν Καθαροδευτέρα. Ποῦ ἐπερνοῦσαν ὅλο τὸν ἄλλο καιρὸ; Στὰ χασικλήδικα ἢ στὶς ἀπόμερες ταβέρνες, ὅπου ἦσαν τὰ καταφύγια τῶν.

Στὴν τελευταία περίοδο τῆς ζωῆς αὐτῆς, ποὺ ἦταν πρωτόγονη, ἐπερνοῦσε ὁ κόσμος τὶς ἡμέρες τοῦ στὴ δουλειὰ καὶ ἐφωτίζετο τὶς νύκτες μὲ πετρέλαιο ἢ μὲ φωταέριο, ποὺ μόλις εἶχε φανῇ, ἤρχισε καὶ ἡ ὀργάνωσις τῶν δημοσίων θεαμάτων. Ἐγίνοντο κομιτᾶτα γιὰ τὶς ἀποκρητικὲς παρε-

Ο ΚΟΠΑΣΗΣ

(Συνέχεια έκ της 9ης σελίδος)

κτικῶς τοῦ Μακεδόνος Μπήττου;

— Πνεῦμα;

— Ὁ Μπήττος εἶνε πνεῦμα βέβαια, ἀλλὰ ἐδῶ ἔχει καὶ σάρκα καὶ ὀστά.

— Μ' ἀφοῦ εἶνε ὁ ἴδιος!...

Κι' ἄρχισε νὰ μᾶς ἐξηγῇ πὼς βρέθηκε ὁ Μπήττος ἐκεῖ καὶ πὼς ἀπεκλείσθη ἀπὸ τὴν στάσιν. Ἀρχισε ἔτσι μιὰ κουθέντα εὐχάριστος πολὺ, μὲ λογοπαίγνια καὶ μὲ ἀστεῖα, ὅταν ἦλθεν ὁ ὑπάλληλος γιὰ νὰ μᾶς πῇ ὅτι μᾶς θέλει ὁ Κοπάσης.

— Μὰ τέτοια ὥρα! λέγει ὁ κ. Βουτσινᾶς. Εἶνε μεσημέρι. Τί μᾶς θέλει; Θὰ ἔρθουμε τ' ἀπόγευμα.

— Ὅχι, τώρα πρέπει νὰ ρθῇτε.

— Μὰ τί μᾶς θέλει τώρα;

— Ξέρω κι' ἐγὼ; Ἴσως νὰ θέλῃ νὰ σᾶς κάνῃ καὶ τραπέζι.

— Τραπέζι; Σὲ ποιούς; Σ' ἐμᾶς;

— Σὰν τουρκόφιλος, ποῦ εἶνε, εἶπε σαρκαστικῶς ὁ Βουτσινᾶς, θὰ ἔχῃ καὶ πιλάφι.

— Καὶ τί πιλάφι! Σωστὸ Σουλτανικό!...

— Πιλάφι, εἶπεν ὁ ὑπάλληλος, καὶ βέβαια ἔχει.

— Σουλτανικό;

— Δὲν ξέρω ἂν εἶνε Σουλτανικό. Ξέρω ὅμως ὅτι εἶνε τό... «σιχτίρ-πιλάφι».

Σὲ λίγο, μὲ ὑπερφάνειαν ἐθνομαρτύρων, ἐτοίμων νὰ θυσιαστοῦν γιὰ τὴ πατρίδα, εἴμεθα ἐνώπιόν του.

Ἦταν ἐξωργισμένος φυθερά.

— Κύριοι, μᾶς εἶπεν, ἐκάματε κατάχρησιν καὶ τῆς καλωσύνης μας καὶ τῆς φιλοξενίας μας. Ἡμποροῦσα νὰ λάβω ἄλλα μέτρα ἐναντίον σας, ποὺ μοῦ ἐπιβάλλουν ἡ περιστάσεις. Περιορίζομαι, ὅμως νὰ διατάξω τὴν ἀπέλασί σας ἀπὸ δῶ!

— Θὰ μᾶς στείλετε στὸ ἐσωτερικὸ τῆς νήσου;

— Ὅχι. Θὰ σᾶς ἐπιβιβάσω σ' ἓνα ἀτμόπλοιο ποὺ θὰ σᾶς ἀφήσῃ στὸ πρῶτο λιμάνι ποὺ θὰ πιάσῃ.

— Βατόρια ἑλληνικὰ δὲν πιάνουν πειὰ ἐδῶ.

Σὲ μιὰ ὥρα, περνάει τὸ αὐστριακὸ. Θὰ σᾶς ἀφήσῃ στὴ Σμύρνη.

— Τόμπουλα! λέω στὸν κ. Βουτσινᾶ. Δὲν μᾶς ἔπιασε δηλαδὴ αὐτός, ἀλλὰ μᾶς παραδίδει στοὺς Τούρκους!

Ὁ καυμένος ὁ Θαλασσινός, κύτταξε νὰ μᾶς καθησυχάσῃ.

Σὲ μιὰ ὥρα, μιὰ βάρκα, μὲ δυὸ γραμματεῖς τῆς Ἡγεμονίας, μᾶς ἐπεβίβαζαν, μὲ ὅλας τὰς τιμὰς, στὸ αὐστριακὸ καὶ μάλιστα στὴν πρώτη θέσι.

— Καὶ ἅμα φθάσουμε στὴ Σμύρνη; ρώτησε ὁ Βουτσινᾶς τὸν πρῶτο πλοίαρχο ἰταλιστῆ.

— Ἀναγκαστικῶς θὰ βγῆτε ἔξω.

— Χωρὶς διαβατήριο;

— Χωρὶς διαβατήριο καὶ χωρὶς... ἀναβολή, μᾶς εἶπε μειδιώντας.

— Βρὲ τὸ ζῶο, εἶπα μέσα μου. Γιὰ κύτταξέ τον, μειδιᾷ, σὰν νὰ τοῦ προσφέρουνε κρασί τῆς Σάμου.

Ὅταν ξεκίνησεν ὅμως τὸ παπόρι, ὁ τρίτος πλοίαρχος μᾶς εἶπε μυστικά:

— Ἐχω ἐντολή, νὰ σᾶς ἀφήσω στὸν Πειραιᾶ!

Εἶδα τότε, μὲ τὴ φαντασία μου, τὸν κακομοῖρην τὸν Κοπάση, μὲ τὸ κυλινδρικό του σῶμα, τὸ κόκκινο φεσάκι του καὶ τὰ φουσκωμένα μάτια, νὰ μᾶς παρακολουθεῖ μὲ κάποια καλωσύνη.

Εἶχε φερθῇ λιγώτερο αὐστηρὰ καὶ περισσότερο πατρικά, σ' ἐμᾶς τοὺς ταραξίαις...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

λάσεις, ποὺ ἄφηναν ἐποχή. Τὴν Κρεατινὴ καὶ τὴν Τυρινὴ Κυριακὴ εἶχαν καθιερωθῇ τὰ ἄρματα. Διάφοροι παραστάσεις, κόσμος πολὺς, βραβεῖα, καὶ τὸ πιὸ περιεργό, Ἀθηναῖοι ποὺ κατέβαιναν στὸν Πειραιᾶ γιὰ νὰ γλεντήσουν.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν κοσμογονικὴ περίοδο, ποὺ μόλις ἤρχιζε νὰ κάνῃ τὴν ἐμφάνισί της ἡ ζωὴ καὶ ἡ μορφὴ τῆς πόλεως, ἔπαιζαν σπουδαῖο ρόλο καὶ οἱ ἐκτὸς νόμου, οἱ τρελλοί.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Συνέχεια.

Α. ΚΟΣΜΗΣ